

Kumi Tokoni

Kumi tokoni mei he 'Otuá

Kuo tala'ofa mai 'e he Tamai Hēvaní ha tokoni fakalangi koe'uhí ke tau lava 'o kâtekina 'a e ngaahi faingata'a fakamatelie kotoa pē. Kuó Ne tala'ofa mai ha ngaahi founa lahi 'e hoko mai ai 'Ene tokoní. Kapau 'oku 'ikai ke tau sio ki He'ene tokoní 'i ha founa pē 'e taha, 'oku mahu'inga ma'u pē ke 'oua na'a tau fo'i. Hokohoko atu ho'o kumí. 'Okú Ne 'i ai.

- Ko e hā 'okú ke 'ilo fekau'aki mo e Tamai Hēvaní mo Sisū Kalaisi 'okú ne 'oatu kiate koe 'a e loto-falala te Na lava 'o tokoni 'i he loto-mamahí mo e loto-ta'ota'omiá?

Lau 'a e Sēkope 2:8; Alamā 26:27–28; Tokāteline mo e Ngaahi Fuakava 6:36; 136:29. Kumi ha ngaahi founa te tau lava ai 'o fekumi ki he tokoni 'a e 'Eikí 'i he taimi 'oku tau loto-mamahí pe loto-ta'ota'omia aí.

- Ko e hā 'oku ako'i mai 'e he ngaahi veesi ko 'ení ke tau fai 'i he taimi 'oku tau loto-mamahí pe loto-ta'ota'omia aí?
- Ko e hā ha ngaahi founa kehe te tau lava ai 'o kumi tokoni mei he Tamai Hēvaní mo Sisū Kalaisi?

Kapau 'oku 'ikai fu'u fakatautaha, vahevahe ha me'a kuó ke a'usia 'i ho'o fekumi ki ha tokoni mei he Tamai Hēvaní mo Sisū Kalaisi.

Kumi tokoni mei he ni'ihí kehé

Na'e ako'i 'e Palesiteni Sipenisā W. Kimipolo 'o pehē:

'Okú 'afio'i kitautolu 'e he 'Otuá, pea 'okú Ne tokanga mai. Ka 'okú ne fa'a feau 'etau ngaahi fiema'ú 'o fakafou mai 'i ha taha kehe. (*Ngaahi Akonaki 'a e Kau Palesiteni 'o e Siasí: Sipenisā W. Kimipolo [2006], 100*)

'I he taimi 'oku tau ongo'i

loto-mamahí pe loto-ta'ota'omia aí, 'e lava ke tau ongo'i 'oku 'ahi'ahi'i kitautolu ke tau mavahe pe fakamavahe'i kitautolu mei he ni'ihí kehé. 'I hono fai 'ení 'e lava ke fakangatangata 'a 'etau malava ke vakai ki he tokoni 'oku 'omi 'e he Tamai Hēvaní kiate kitautolú. 'E lava ke kau 'i he tokoni ki he ni'ihí kehé 'a e talanoa ki he mātu'á, kau mēmipa falala'anga 'o e fāmilí, pe kau taki 'o e Siasí.

Hiki ha me'a 'e ua pe tolu 'e lava ke fai 'e ha taha 'oku faingata'a'ia ke tokoni ki he ni'ihí kehé pe tuku ke tokoni'i kinautolu 'e he ni'ihí kehé.

Kapau 'oku 'ikai fu'u fakatautaha, vahevahe ha taimi kuo tokoni'i ai koe 'e ha mēmipa 'o e fāmilí pe kaungāme'a lolotonga 'a e ngaahi taimi 'o e loto-mamahí pe loto-ta'ota'omiá.

Kumi tokoni mei he kau mataotaó

Ko e ma'u'anga tokoni mahu'inga 'e taha te tau lava 'o fekumi ki ai ko e fakapotopoto 'o e ngaahi kautaha fakafaito'o mo faka'atamai 'oku falala'angá. Fakakaukau ki hono fakafehoanaki kimu'a 'o e loto-mamahí mo e loto-ta'ota'omiá ki he ngaahi peau 'o e tahí. 'I he taimi 'oku tau loto-mamahí aí (fekuki mo e fanga ki'i peau iiki angé), 'oku totonu ke tau muimui ki he fakahinohino 'a e Laumālie Mā'oni'oni' ke 'ilo'i 'a e taimi ke fekumi ai ki ha tokoni fakapalōfesinalé. Ka neongo ia, kapau te tau ongo'i loto-ta'ota'omia pe taonakita (fehanganhangai mo ha ngaahi peau lalahi), 'oku mātu'aki mahu'inga 'a e fekumi ki ha tokoni fakapalōfesinalé.

Lau 'a e lea ko 'eni na'e fai 'e 'Eletā Sefili R. Hōlani 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá, 'o kumi ki he me'a kuo 'omi 'e he Tamai Hēvaní ke tokoni'i kitautolu 'i he taimi 'oku tau faingata'a'ia aí:

Fekumi ki he fale'i 'a ha kakai falala'anga kuo fakamo'oni'i 'enua akó, taukei fakapalōfesinalé, mo e ngaahi tu'unga 'ulungaanga lelei. Tala totonu kiate kinautolu ho hisitōliá mo ho ngaahi faingata'a'ia. Fakakaukau'i 'i he fa'a lotu mo

e fakapotopoto 'a e fale'i 'oku nau 'oatú mo e ngaahi founa 'oku nau pehē 'e fakalelei'i 'akí. Kapau 'okú ke puke 'i he 'apenitiki, 'e finangalo 'a e 'Otuá ke ke feinga ke ma'u ha tāpuaki 'o e lakanga fakataula'eikí pea ma'u mo e tokoni fakafaito'o lelei taha 'e ala ma'ú. 'Okú pehē pē 'a e ngaahi palopalema fakaelotó. 'Okú finangalo 'a e Tamai Hēvaní ke tau faka'aonga'i 'a e ngaahi me'a-foaki fakafo kotoa pē kuó Ne foaki mai 'i he kuonga fakakōsipeli nāunau'ia ni. (Jeffrey R. Holland, "Hangē ha Ipu Kuo Maumaú," *Liahona*, Nōvema 2013, 41)

Hiki 'i ho'o ki'i tohi tufá ha kongá 'o e lea 'a 'Eletā Hōlani na'e 'uhingamālie kiate koé.

- 'Okú ke pehē ko e hā 'oku mahu'inga ai ki ha taha ke fekumi ki ha tokoni fakapalōfesinale ki he loto-ta'ota'omiá?